

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 10 зр. (20 кор.)
на пів року . . . 5 зр. (10 кор.)
на чверть року . . . 2 50 зр. (5 кор.)
на місяць . . . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокое число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Виреш ми очи і душу ми виреш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свят о год. 6-й пополудни.

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровського (Хорунчини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсманя.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямації неопечатані вілїні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Народний стан посіданя Поляків в східній Галичині.

(+) Проф. Гломбінський виступив недавно у Львові в обороні народного стану посіданя Поляків в східній Галичині, свої виводи попер статистичними цифрами, обчислюючи, що в східній часті краю проживає 1,224,000 Поляків, і на тій основі доказує, що польско-русский спір повинен бути інакше оцінюваний як звичайно, що Русини не можуть тут мріти про «виперте» польского населеня за Сян і т. д. Не будемо в сій хвилі вдавати ся в чисельні виводи проф. Гломбінського, а хочемо, на скільки се можливо в тісних рамах нашого дневника, сказати дещо про народний стан посіданя Поляків в східній Галичині, як і про розумінє сего стану посіданя розповсюджені серед польскої суспільности у відносинах до Русинів, поминувши відомі з історії оклики в тім напрямі кинені Богданом Хмельницьким, можна на певно висловити, що ані на руских народних вічах, ані в рускїм дневникарстві, ані в законодатних тілах ніхто з Русинів не поставив національно-політичного польско-русского питання в Галичині в такім напрямі, щоби виперти, чи прогнати Поляків за Сян. Годить ся і се сконстатувати, що ніхто з Русинів не виступив ніколи проти того, наколи розходило ся о те, щоби заспокоїти національні і культурні потреби польского населеня в східній Галичині.

Отже коли Поляки бажали оснувати або яку школу для польского населеня, або иньшу яку інституцію потрібну для національного, культурного чи економічного розвитку польского населеня, не стрічали нігде і ніколи опору ані протесту з боку руского населеня. Так отже Русини не посягають на народний стан посіданя Поляків, не ставлять опору заспокоєню народних і культурних потреб польского населеня, придержуючи ся засади: не чужого ми бажам, а свого то права!

Однак інакше представляє ся поступованє польского населеня і его становища що-до розуміня польского стану посіданя. Польські історики, покликуючи ся на згадку в Несторовій літописі про похід Володимира Великого і забір Червоних городів, виводять з того, що Червона Галицка Русь була споконвіку *lechięka ziemią* і на тій основі також польский загаль уважає східну Галичину польским краєм, а Русинів поселенцями польского краю. На тій основі і в 48. роках лунав у нас оклик «*nie ma Rusi!*», в соймі 1861. р. підніс его гр. Лешок Борковський і нині ще вельми багато є Поляків, що явно, а многі знов в душі признають сему покликowi управненє. З того очевидно виходить, що они стають опором всякому змаганю до національного і культурного розвитку руского населеня, підносять часто протести проти домагань Русинів чи то на полі шкільництва, чи то супроти домагань руских товариств та інститутів, чи на иньших полях культурного і економічного розвитку руского народу, оправдуючи свій опір, свої протести проти

всяких уступок в тім напрямі укорочуванєм народного польского стану посіданя, мовби то все було оплачуване з польскої кешені, мовби то руский нарід не платив ніяких податків, з котрих має право діставати також на покритє своїх національних, культурних і економічних потреб. — З такими і тим подібними висказами стрічаємо ся і в соймі, і в польскїм дневникарстві, і в польскїй суспільности, скоро розходить ся чи то о яку руску школу, чи о гімназію, чи о підмогу для руского товариства або інститута, чи о рівноправність рускої мови в школах, урядах і публичнім житю. Такі самі погляди і оклики можна тепер прочитати або почути в польскїм дневникарстві, на зборах польскої молодіжи, ба навіть в кругах університетских професорів з нагоди домаганя Русинів о заснованє українсько-русского університету у Львові, поки-що о заснованє конечних руских кафедр побіч польских на львівскім університеті. Хто знає історію львівского університету від его заснованя Йосифа II. у всіх его перемінах аж до нинішних часів, мусить хиба чудувати ся таким поглядам, таким окликам.

В усіх тих поглядах і окликах польскої суспільности а особливо польского дневникарства проглядає змаганє, скільки мога, здержувати національний, культурний і економічний поступ і розвиток руского народу під позором, що нібито прискорений розвиток є шкідний і неприродний, не відповідає дійсним і справедливим потребам, або що відбуває ся коштом народного стану посіданя Поляків. Безосновність таких виводів і поглядів є ясна як сонце, а не можуть сего зрозуміти лише ті, що не хотять прозріти.

Ми би отже раді, щоби проф. Гломбінський, яко статистик, не опирав ся на якихсь пустих фразах про «випиране» або «прогонюване Поляків за Сян», але очима тверезими виснував, чи руске населенє справді приходить з так неоправданими домаганями і чи они справді укорочують народний польский стан посіданя, як се звичайно говорить ся в польскїй суспільности і в дневникарстві.

Учительські семінарії.

(Кілька слів з огляду задуманої реформи семінариів учительских).

Дотепер приглядали ся ми матеріялові науковому, а погляньмо тепер на учеників. До семінариів учительских ходять молодці в віці від 15 до 19 літ, тож в часі, коли молодіж розвиває ся фізично. Узглядивши матеріял науковий і короткий час, виділений на вичученє ся его, мусимо признати, що ученики семінариів учительских суть обтяжені. Аби се виказати, досить глянути на число годин. Кандидати I року мають 32 до 36 годин тижнево, II, III і IV року по 36 до 40 годин, наколи вчислимо ще науку співу хорального, музики інструментальної і науки зручости. Шість до сімох годин денної праці в школі є безуслівно за много. Правда, що на усправедливане сего можна би сказати, що

суть предмети як гімнастика, музика, спів, котрі менше мучать, але всеж і підчас сих годин не сидять бездільно, а з виміркою гімнастики мусять бути в салі шкільній. Коли додамо до сего приватні лекції, котрі значна половина учеників держати мусить задля потреби, вироблюване праць домових як задач, переписуване пот, викінчуване рвсунків, писанє віршів каліграфічних, повторюванє лекцій, то признати мусимо, що молодіж ся є занадто напружена працею, тому і зміна є конче потрібна. Не можемо промовляти за обниженєм матеріялу наукового, за усуненєм предметів, бож всі они суть конче потрібні до фахового образованя, але мусимо натиск положити на лучнє приспособленє і розширенє часу науки а тимсамим лучнє і догіднїше розложенє матеріялу наукового а узгляднїти фізичний розвій молодіжи і дати єї більше часу на свобідну, домашню працю. При слабім відживлюваню ся молодіжи переважно бідної, при напружаючій праці так коло придбаня собі удержаня, як науки, много у них виходить вже з зародками сухіт, а лучає ся, що щорічно особливо з поміж шильнїйших умирає значний процент на чахїтку підчас студій.

Ум чоловіка не є мїшком, в котрий дасть ся попхати потрібний матеріял, але підлягає загальним правилам, его розвій потребує передовсім фізичного розвою, свободи, повільного приниманя наук, аби мож повільно але постійно розвивати ся. Наколи возьмемо велику скількість предметів, вимоги в кождім з них, короткість часу до виученя ся їх а узгляднїмо приготуване молодіжи до побираня їх, то прийти мусимо до пересвідченя, що в жадній мірі бодай часть учеників не може їх перетравити і доперва з часом при дальшій праці опанувати їх зможе.

Перепоною в успішнім навчаню є се, що семінариї учительські в Галичині не мають доси своїх підручників. Кожда школа відповідно до свого заложеня має свій плян научний, а до него повинен бути припоровлений і оброблений матеріял науковий. Добрий підручник відповідно написаний, припоровлений до матеріялу і часу, є великою помочю в науці і научаню. На жаль до днєсь нема таких підручників для галицьких семінариів. Близько 30 літня практика від заснованя семінариів учительских повинна вже днєсь дати товчок до зладженя відповідних підручників. Відпала вже днєсь обава, що лежати будуть єї підручники нерозпродані, бож з одной сторони число семінариів як і учеників дає запоруку, що розійдуть ся они векорі, а по друге знаємо, що число шкіл в краю є так велике, що коли би кождий учитель в своїй бібліотеці шкільній був обовязаний мати в першій мірі підручки, призначені для семінариів учительских, а то є прецінь річю конечною, то і подвійний вклад розійшов би ся.

Коли застановимо ся, як може поступати наука без підручників, аби на підставі підручників запозичених з гімназій не припоровленних до матеріялу і вимогів пляну, а повні зрозуміємо потребу зарадженя сему.

Крім спеціальних підручників до поодиноких предметів, бачимо також недостачу методичних і педагогічних підручників для фахового образованя. Коли би ми прирівняли всю педагогічну літературу нашу, не кажу вже руску, але і польску з літературою педагогічною у других народів і змаганями в сїм напрямі, то соромити

ся прийде, що ми до нині так мало поступили.

Хотят би професор семінарії був паном предмету, учив гарно, приступно, то все, коли ученик не має підручника в руках, не може собі повторити даного матеріалу, мусить обмежити ся на нотоване, котре як знаємо, буває хибне і тільки в нарисах можливе, а учителя спиняє сей спосіб наочання і тратить час, місто ужити его, на розвинене матеріалу. Крім підручників шкільних повинна бібліотека шкільна бути заосмотрена в відповідний засіб книжок, до котрих читання повинні кандидати стану учительського заправляти ся ще в семінарії, а час на науку шкільну повинен бути так вимірений, аби мож було зайняти ся лектурою і ввести, як повинні читати, на які справи звертати увагу.

Семінарії учительські мають дати фахово вибраних учителів і підготованих так, аби дальшою працею могли розширити круг відомости, тож до сего треба їх заздальгидь приспособити, вивести, показати. Бажаємо піднесення просвіти, поручаємо учителям наше найбільше добро, тож постараймо ся і не жалуймо гроша і старання около придбання его, аби в дійсности виходили з наших семінариів учителі, котрі би обовязки на них вложені сповнити могли.

(Конець буде).

Д о п и с ь.

З Кракова.

(Краків про руский університет у Львові).

Позавчера відбуло ся віче молодіжи краківського університету в справі руского університету у Львові. Молодіж зібрала ся в небувалім числі, около 1000, так, що найбільша саля нової колегії не могла помістити всіх учасників. Наряди розпочали ся о годині 5, а протягнули ся поза 10. і визначали ся повагою і незвичайним заінтересованем. Почали ся рефератом студента філософії Жулавского. Референт основно і уміло виказав справедливість бажань рускої молодіжи і поставив резолюцію, в котрій *краківські студенти спочувають бажанням студентів руских у Львові*, а ніяк не годять ся з поступованем молодіжи польської, незгідним з вольнодумними традиціями польского народа. Над рефератом і резолюцією вивязала ся жива дискусія. Двацять і кількох бесідників записало ся до слова. Всі они, без огляду на переконання партійні, признавали слушність стремління рускої молодіжи до заснованя свого власного університету і бажали їй щасливого сповнення тих, зовсім справедливих бажань. Не було тільки згоди на те, яке становище завзяти супротив так завилых ексцесів університетских. Виміна гадок в тій справі була дуже хосенна і пожадана особливо для тих, котрі були ложно поінформовані. Для ігнорантів та пересправа була малою політичною школою. Щоби погодити суперечні гадки, забрав слово професор Уляновский і в замітній бесіді заявив ся ріжнож за руским університетом у Львові. Знаменитий професор вказував на те, що Поляки мусять спочувати стремління руского народу до прав і волі, бо і самі борють ся за свої права і вільність. Говорене про обтяжене бюджету є ту не вмістне. Русини так само як і другі народи платять податки і так само як другі народи мають право домагати ся всіх здобутків культури.

В який спосіб руска молодіж домагала ся свого університету — то до віча зовсім не належить. Про се, тутешна молодіж, не маючи вірних інформацій, не може дискутувати.

Бесіда професора Уляновского зробила як найкрасше вражінє і жалувати треба, що не чули єї деякі шовіністи з львівского університету. То говорив чоловік науки і чоловік великого політичного розуму.

Була еще і друга резолюція, котра так само годила ся на заснованє руского університету у Львові і сердечно бажала рускій молодіжи, щоби добила ся до своєї ціли, виявляючи надію, що такий здобуток був би великим кроком до порозуміння між народом польским і руским і тому вийшов би на добро для будуччини обох їх — але та друга резолюція признавала, що острый виступ рускої молодіжи міг довести до

неотрібного і погубного розстрою між студентами обох націй.

Голосованє супротив величезного числа учасників і значно спізненої пори було майже не мислиме. Так отже віче скінчило ся заявою краківских студентів *ся основанєм руского університету у Львові* і тому має перворядне значінє. Є то голос молодіжи польської столиці, молодіжи далекої від братоубійчої борби і в слід затам ідучого шовінізму, який так буйно розцвітає ся на львівскім ґрунті. Нарід руский з певністю оцінить як слід отсей крок патріотичної краківської молодіжи. Він переконає ся, що голос львівської польської праси то не голос польської суспільности, лиш краканє круків і крики шакалів, котрі живлють ся надлом ненависти і незгоди.

В резолюціях вчерашнього краківского віча нарід руский добачить запоруку красної будуччини для обох народів, котрих ідеалом добити ся свободи і волі. Дай Боже тільки, щоби посторонні, лихі впливи, котрі тільки нашого лиха бажать, втеряти своє значінє і силу так у народі польского, як і руского. Дай Боже, щоби справа руского університету дала нам мир і порозумінє, а не борбу і розлад, як того собі деякі чорні духи бажали.

В і д о з в а.

Виділ товариства «Руска Бурса ремісничка і промислова» у Львові розіслав на весну сего року своє справозданє за II рік адм. і окремою відозвою звернув ся до всеї рускої суспільности з горячим зазивом приступати в члени товариства, будьто поспішати з датками на ціли товариства.

Виділ товариства розіслав тоді над 2.000 чеків, аби улекшити патріотам посліжку датків і виразив надію, що вся руска суспільність збігне ся муравлицем в несеню помочи тої інституції. Сеж не так трудно — тільки доброї волі треба. Кождий сьвішєйвик нехай відступить бодай один акафист до року, — урядник маленький процент якоїсь ремунерації, купець або промисловець якийсь маленький процент від добре зробленого інтересу, — а вірте нам, що здвигнемо інституцію, якої нам сусіди позавидують.

І по тих висказаних надіях дістали ми 74 чеків (на 2.000!) так, що заледво покрилисьмо кошти розсилки відозви і чеків, а для питомців наших лишила ся дальше тільки надія на патріотичну Русь...

А кілько то чути у нас при всіх нагодах нарікань на брак промисловців і ремісників, кілько то вше ся о нещасливім дробленю селянських ґрунтів задля браку промислу і ремесла, бо як часто відчувають наші патріоти браку тої верстви в народі, тоді богато говорить ся о витвореню сеї верстви, кидає ся богато фраз — але коли прийде ся приложити руку до діла — тоді нас нема.

Як любо покликуюмо ся на 3 мільонову Русь австрійську, а коли треба, то на 30-мільоновий руский нарід — а коли треба дати жертву на народні ціли — десь нема тих мільонів — лишаять ся одвиці або десятки!

Гірко писати ті слова правди в очи патріотичній нашій Русі, але ніхто нам сего не може зганяти, якби найшов ся в нашім положеню, коли ми замкнули II рік адм. недобором, а тепер на 2.000 чеків дістали ми аж 74!

Відозви і чеки не промовляють до сердець і кишень Русинів, нам хіба би треба старосьвіцким звичаєм вислати колектантів, котрі, правда, більшу половину складок з'їдять, але принесуть бодай щось.

Не хочемо повірити, аби вже так дуже зле було і ддятого звертаємо ся еще раз сею відозвою в часописах до всіх Русинів і просимо о поміч не хвиливу — але поміч тревалу. Нехай кождий Русин поставить собі за обовязок придбати щось для нашої Бурси хотьби раз в році, а так понятій обовязок заевнить нам тревалу поміч. Хто не може помочи нам грішми, той може еще прислужити ся натураліями, котрі також дуже нам придадуть ся.

Возьміть отже, Родимці, ті слова собі до сердца і поспішіть нам з помочію, аби сьмо не

потребували станути не в середині дороги, але вже з самого єї початку.

З сегорічних датків піднести мусимо даток Високого Союму 100 К, а радше повиннисьмо поставити тут на першім місци Раду повітову в Рогатині, котра уділила нам 100 К, т. є тільки, що краєвий Соїм — з Грибович коло Львова дістали ми поміч в натураліях.

Всякі датки просимо прислати або чеками, або на адресу п. Ів. Бачиньского, касиєра «Дністра», а кождий даток, що даєте Бурсі — даєте своїй матери Русі.

Від Виділу Товариства «Руска Бурса ремісничка і промислова» у Львові.

В і д о з в а а к а д е м і ч н о г о с е н а т у.

До Академічної Молодіжи львівского Університету!

Мури нашого Університету були дня 19. с. м. сьвідком сумних заворушень та гідкого (wstrętnego) безправя. Бо відомо, що якесь число слухачів рускої народности, не чекаючи на дозволений на 7. год. вечером речинець, відбуло сего дня наперекір виразному наказови Ректора віче в полудневій годині, с. є. в порі, призначеній на виклади. А на сім нелегальнім вічу, окрім ухваленя резолюцій в справах, які Ректорат призволив умістити на дневнім порядку, ухвалено понад се ще і иньші, які в найвисшій степені оскорбляють академічні Власти. Коли Ректор, сповняючи обовязок свого уряду, намірив увійти до салі з кількома Професорами, в якій зібрало ся згадане віче та оголошував розвязанє сего безправного зібраня, тоді прийнято єго і товаришачих єму Професорів свистом, диким криком, стуканєм і обидливими висказами, а асистуючу університетську службу ударено кількратно паличками.

Академічний сенат переконав ся небавом, що ся проява дикости (!!) не була вибухом молодечої нерозваги, але противно ствердив, що се все, що вчинено на сім самозванчійм вічу, с. є не лише ухвалені резолюції, але також сьвоєні ексцеси були з гори обдумані (!) і зухвало виконані. Розуміє ся само собою, що за сего рода тяжкі і небувалі (!) череступства в наших Університетах против законів і академічного порядку будуть вимірені на винних належні і справедливі карі.

Дотепер оголосив їх Сенат пятьом справцям розрухів з дня 19. с. м. Иньші слідства в ході.

Після сих сумних подій звизаємо тепер академічну Молодіж, щоби в злучі з академічними Властями стерегла поваги і чести Університету, який за волею Милостивого Монарха подає науку в обох родимих мовах, з є — про що нехай тямить молодіж рускої народности — одинокою (!) в сьвітї Школою, в якій істнують рускі катедри та щораз ростуть на числі.

Ваше поведєнє — Панове — спокійне і поважне, але заразом визначне рішучою готовостию до оборони поваги і привілеїв нашої Almae Matris в дусі торжественного приречєня, зложеного в хвилі, коли ви одержали достоїнство академічного горожаньства, розбудить память про обовязки послуху академічним законам в сумліню Ваших Товаришів, які про них забули.

Виклади розпочнуть ся з днем 3. грудня 1901, але єдино на сьвітських виділах; виклади на теологічнійм виділі остануть дальше в звисненю аж до дальшого розпорядженя.

У Львові дня 30. падолиста 1901.

З академічного Сенату львівского Університету.
Ректор Університету: *Ридиш*.

Д е р ж а в н а р а д а.

Між інтерпеляціями, підчитано вчера: пос. Коса в справі громадских виборів в Долині, пос. Меруновича і Вілька в справі управи тютюну в Галичині та інтерпеляцію пос. Романчука і Барвіньского в справі подій

на львівскім університеті.

Міністер просвіти Гартель відповів зараз на інтерпеляцію пос. Романчука і тов. Міністер

подає на підставі справоздань ректорату, намісництва і дирекції поліції опис подій на львівському університеті і заявляє, що опираючись на сих інформаціях, видав 20. с. м. своє розпоряджене, в якому затвердив ухвалу академічного сенату, якою завішено виклади. Супротив тяжкої вини руских студентів був потрібний окремий зазив до зарядження найтіснішого і найдокладнішого дисциплінарного слідства против винних студентів. Се вже тому потрібне, щоби могло небавом наступити отворене викладів. О скільки ходить о слухачів теології гр.-кат. обряда, яким після дотеперішних справоздань припадає головна часть уділу в переступах, так се є тим більше гідним нагани, що як кандидати духовного стану повинні в більшій степені заховувати прикладне поведене і шану супротив настоятелів. Церковні власти візвано вже, щоби що-до уділу богословів зарядили слідство і про те зложили справоздане. При сій нагоді подасть ся студентам можливість предложена своїх жалів, коли они мають які.

Відтак пос. Крамарж іменем податкової комісії реферував справу

податкового увільнення в Берні

сих домів, які задля санітарних зглядів мусять перебудувати ся. Палата ухвалила сей закон без дискусії в 2. і 3. читаню Над дальшим наглим внесеном в справі

знесеня речинцевої торгівлі збіжем

розвинула ся довша дискусія, після якої 230 голосами против 7 прийнято наглиє знесеня пос. Гагенгофера, який звиває цофнути предложений превительственный проект про реформу біржи і поручає економічній комісії випрацювати новий проект закона, після якого речинцева торгівля збіжем і млинарскими продуктами на біржи і поза біржою має заборонити ся цілком, переступства сего закона мають строго карати ся. Се внесене прийнято також in merito з тим, що новий проект закона в протягу 6 тижнів має стати предложеним палаті до наглого трактованя. В дискусії забрав голос також міністер торговлі, який боронив правительственного проекту, а якому кілька разів переривано голосними протестами. Слідуюче засідане відбуде ся в понеділок.

Між справами, які вплинули до президії, находить ся інтерпеляція пос. Брайтера що-до надужити дирекції галицького провінційного фонда при вивахтовуваню права провінції та інтерпеляції що-до поведеня старостів в Жидачеві, Ланцуті і Бохачі.

НОВИНКИ.

— **Календар.** В неділю: гр.-кат. Плятона, Романа; рим.-кат. Приски. — В понеділок: гр.-кат. Авдія; рим.-кат. Бабіяни. — В вторник: гр.-кат. Григорія, Анатолія; рим.-кат. Франціска.

— **Перші жертви** в борбі за руский університет у Львові. Імена їх: *Евген Косевич*, студент прав; *Володимир Темницький*, студент прав; *Микола Шуровський*, студент філософії; *Василь Пачовський*, студент медицини; *Евген Бурачинський*, студент медицини. Перші два прогнані з львівського університету на все; третій на 4 курси, а послідні два на 2 курси. Якими мотивами руководив ся сенат при виміреню так строгих кар — не може остати его тайною, се повинна і мусять знати вся руска суспільність. Між прогнаними є всі три підписані за комітет, що скликавав віче на 19. с. м. — а чи се віче не відбуло ся вечером того дня? А прочі два (пн. Косевич і Пачовський) чим провинили ся? Хиба тим, що як вся українсько-руська молодіж академічна — були на зборах!

Пам'ятаймо, що ніяка борба без жертв не обійде ся, а з крови поляглих виростає стоголозна гидра!

З нагоди університетских подій пливуть з провінції щедрі датки на руско-українську молодіж університетську.

— **Польска гаката** проявила ся в духовних кругах з подвійною силою «Gazeta Kościelna», орган «карпа́тов» пише в Kroni-ці kościelnej про руску молодіж і єї домагане що-до отвореня руского університету: «Аж сумно подумати, що в Галичині існують гімназії (очевидно мав тут на думці рускі гімназії, які є солино в оці польській гакаті — *Ред.*), які виховують таку молодіж, що існують в Авестрії закона, які безкарности молодіж потурають до сеї степені (Polizei!), що існують сего рода кандидати на будучих карпа́тов і провідників порядку і спо-

кою! що існують духовні семинарії(!), які так мало звертають уваги на своїх вихованців! То ж з Красіньским хотіло би ся закликати: «се не люди — але... зв'ярята!» Не патріотизм людський(!), але хіба монгольський, людий стоячих поза обсягом університету, не патріотизм руский, але петербургскі рублі є причиною сеї авантюри».

І так дальше ведучи річ, *czcigodny karpán* кінчить свої безличні брехні ось якою заявою: «Хотий я не ворог Русинам, однак знаю, скільки шкоди католицькій Церкві і державі вврядив би нині руский університет у Львові, ставши розсадником і пропагатором русофільської ідеї! Се був би певно початок кінця Унії!» Ну, до органу «карпа́тов» навіть «Dziennik polski» може іти сьміло у школу очернюваня.

— **Довірочні наради** Українців студентів львівської політехніки відбудуть ся нині (в суботу) о 7. год. вечером в локалі тов. «Основа». На дневнім порядку: 1) Справа руского українського-руського університету у Львові. 2) Демонстрації академічної молодіж з дня 19. падолиста с. р. — Нині вечером мало відбутися публичне віче на політехніці (про яке ми вчера донесли), але ректорат вичеркнув другу точку нарад, тому се віче не відбуде ся.

— **Віче городецького повіта** відбуде ся в Городку 5. грудня о 2. годині з полудня в справі прав рускої мови на львівському університеті і самостійного руского університету у Львові. Запрошень не розсилає ся. Просимо о найчисленнішу участь! — *Комітет.*

— **Міщанське віче в Комарні** відбуде ся в неділю дня 1. грудня о 4. год. з полудня в справі руско-українського університету у Львові. Просить ся о найчисленнішу участь! — *Комітет.*

— **Людвий університет в Коломиї.** Дня 1. грудня відбуде ся в Коломиї популярно науковий відчит проф. Мих. Іванця: «Перша поміч в наглих випадках».

— **3 Яворова пишуть нам:** Сими днями обходив ваш декан і парох в Бунові о. Айталь Федюкевич 50-літній ювілей свого священства. На се деканальне торжество зібрало ся чимало визначних гостей в домі о. ювілянта з Яворова і околиць... При сій нагоді зібрані гості зложили в честь о. ювілянта 96 К., котрі відтак о. ювілянт мав призначити на дім «Общества ім. Михаїла Качковського в Самборі». Позволяємо собі запитати смиренно Высокоповажаних гостей о. ювілянта, чи се має бути заплата за прованший руский мандат до сойму з тогож повіту. На нашу думку се... трохи за мало. — *Комітет.*

— **Парискі Поляки до Русинів.** Дня 23. с. м. обходило в Парижі товариство академиків-Поляків «Sрójnia» wraz з емігрантами з 1863. р. торжественний обід падолистового поветаня. При тій нагоді ухвалено також вислати львівським академиком Русинам отсю телеграму:

«Поляки, зібрані 23. падолиста в Парижі на народнім обході, який зорганізувало тов. студентів «Sрójnia» і старші емігранти демократи: 1) симпатизують горячо, яко Поляки, вороги Москви і люди, з стремліннями галицьких Українців до самостійности, і уважають їх бажаним цілковитого рівноуправленя, а також і заложеня осібногo українського університету, цілковито справедливими; 2) висказують переконане, що самі тільки Українці мають право рішати о тім, чи заложене осібногo українського університету є передчасне; 3) п'янують становище тих польських часописів і Поляків, які не хотять зрозуміти, що виступаючи проти Українців, ділають сьвідомо або несьвідомо, як агенти стасьчиків або навіть і Москви; 4) звивають польських послів опозиційних, щоби енергічно поперли в парламенті бажаня заснованя українського університету; 5) звивають Українців, щоби не ідентифікували стасьчиків і звисних демократів з цілим народом польським».

— **Демонстрації політехнічної молодіж** збули ся вчера в полудне. По богослуженю в лат. катедрі за поляглих в повстаню 1831. р. около сто техніків потягнуло улицями перед німецький консулят, але ту поліція загородила їм дорогу; молодіж завернула і посунула ся в напрямі повзуїцького огорода, де стоїть пам'ятник гр. Голуховського. Але в уличці Шайнохи кордон поліції замкнув перехід і коли арештовано одного техніка, інші розлетіли ся на всі сторони. — Цілу вчерашню ніч стояв перед німецьким консулятом відділ поліції, аби не допустити до демонстрацій.

— **Галицький сойм** — як доносять польські часописи — буде скликаний на 29, 30. і 31. грудня с. р. в цілі поладнаня бюджетової провізорії і вибору нових членів краєвого виділу.

— **Перенесене.** Намісник переніс канцеліста намісництва Стефана Верхрацького з Коросна до Львова.

— **Проти кс. Стояловського.** Краківський кардинал кн. Пузина видав обіжницю до цілого духовенства своєї епархії, в якому не дозволив кс. Стояловському відправляти ніякі богослуженя в своїй дицезії.

— **Габілітації на львівському університеті.** Лікарський виділ уділив *veniam legendi* в окулістиці др. Адамови Шуліславському та іменував д-ра Ренцкого доцентом внутрішньої медицини.

— **В обороні інтересу.** Властители складів паперу та переплетники в Кракові вислали до міністра просьвіти Гартля депутацію, яка вручить ему петицію проти наміреного амонополізованя виробу і продажі шкільних зошитів.

— **Смертельний стріл шильдваха.** «Nowa Reforma» доносить, що в Скотниках коло Кракова військовий шильдвах застрілив в білий день 12-літнього хлопця. З застріленим йшов ще один хлопець і він оповідає, що коли жовнір мав стріляти, крикнув: «Я тебе застрілю». Стріл гримнув, а куля перебила голову наскрізь. Вояка сейчас увязнив якийсь жандарм. На місце кровавої події прибула комісія з 12 офіцерів і військових лікарів та з одного судії скавіньського суду: По секції не видало тіла родичам, але власти військові самі заняли ся похороном. «N. Reforma» дивує ся, що ся подія збула ся ще дня 20. с. м., а доси військо не здало офіційально справи.

Гумористичний куток.

Цвітка стило.

Хвилину тихо. Вона не рушаєть ся і здаєть ся їй, що не думає ні про що. Але се їй лише здаєть ся. У голові думок хмара — всі вони товплять ся. Збивають ся у якусь чорну масу, розривають її мізок, розпихають його. Валять ся в серце, гонять кров по всіх жилах, летять на розбурханих каплинах то в руки, то в ноги, то в голову. А де лише не запопадуть, справляють зараз дикі, шалені ігрища. Ось злетіли в руку і пальці руки затиснули ся судорожно, та вже вони в носі — і нога скорчила ся, вигнула ся, а вони вже в голові, припали до мізку — заколот, вир, як у трубі шаленого вітру... всі нерви затремітіли: прижмурили ся судорожно повіки очий, на ухах затремітіла тоненька шкірка, руки скорчили ся, ноги замліли, в серці немов у фабричній кузні сто обухів бє на усі сторони, розбиває дрібні комірочки, а в голові шумить, свище, стогне скажена буря...

А. Крушельницький «Остатній раз».

— **Родимці! Пам'ятайте про будову руского театру у Львові!**

Телеграми.

Льондон, 30. падолиста. Міністер внутрішних справ Річі проголосив в Кройдон бесіду, в якій зазначив, що держава не може предкласти Бурам условини, які они вже раз відкинули. Але якби котрий з бурских генералів згодив ся на попередні предложеня, то Англія буде з Бурами пересправляти.

Відень, 30. падолиста. N. fr. Presse дізнає ся, що австро-угорским амбасадором при Ватикані на місце гр. Ревертери буде іменований гр. Шечен, дотеперішний шеф секції в міністерстві заграничних справ.

Кольонія, 30. падолиста. На залізниці Кольонія-Дірен локомотива вискочила зі шин, причім два почтові вози а два особові розбили ся. Чотири особи згинули на місці, а кілька ранилих.

COLOSSEUM Ernesta Thorna.

у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Сонішна.

Небувала, сензаційна програма!
від 16. до 30. падолиста 1901.

При співучасті військової музики 50. п. п.

- 1) **Const. Marlos**, урвитель в воздуху і подорож на орлі.
- 2) **Frères Carangoot**, народнети танцо *tourbillon*.
- 3) **Les trois Jarry**, музикальні ексцентрики.
- 4) **Rose d' Arkansas**, сецесіоністична дансерка.
- 5) **Halley and Curt**, незрівнані акробати.
- 6) Орхестра і режисерограф.
- 7) **Александр Требитсх**, гуморист.
- 8) **Mahomeda**, американска ілюзія.
- 9) **Valerien Saint-Cyr**, імітатор жевцини.
- 10) **Ліліпути.**

Що дня о 8. год. вечером велике представле. В неділю і сьвята два представленя. Що п'ятниці **High-Life** представлене. Білети вчасніше можна замовляти і набути в конторі Пльона при уд. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

Малий фейлетон.

ВОЛОДИМИР БИРЧАК.

МАТУРА.

8 (Епос).

23. Непевність.

Геню закликав через вікно Куйону. А коли сей увійшов, обкидав його сотню питань.

— Ти здав уже? А як там питають? Інспектор мішає ся? А професори? Оповідай усе! Я позавтра сїдаю! А тяжко здавати?

Та Куйоні не було так спїшно. Вперед найшов відповідне місце для своєї палиці, а доперва опїсля став оповідати.

Говорив басом і курив файку, бо був по матурі.

— Матура? Лише, серце, троха відваги! Не знаю, пощо вона властиво є! Я знїє би її зараз, бо то фарса, якої нема! Я нічо не умів, а як став їм рїзати, то всі дивували ся!

— Ет! Я буду колїсь так само говорити. Але скажи мені тепер, що питають? Я не маю часу! Інспектор мішає ся?

Питаня, на котрі знав Геню відповідати, додавали йому відваги, ті, що не знав, убивали надїю.

— Та не маєш чого так бояти ся — мовив Куйона — я буду ниві на касині враз з бельферами, то поговорю і за тебе! — і він вийшов. На улиці не знав, як держати палицю, передоймав її з руки в руку і неворотнo ударив о тротуар, а тротуар стогнати — стогнав...

А Свїча як приходить, то фїля фїлює і раз ударе о беріг, то знова спадає. Так підходила і спаладала також і Генева відвага.

З пересердя ударив кулаком об стіл.

Скригнули двері. Думав, що се гімназїальний сторож прийшов по нього. Певно відступив хтось від матурі, а ті бельфери тягнуть тепер його.

А в дверох стояла поважна господиня і споглядала милосерно на свій стіл...

24. Завтра матура!

Ледви зачав Геню учити ся, то стала повторяти ся історія ostatnich днїв. На улиці гуркотїли безустанно вози, діти викрикували на коритарі, а в кухні сварила ся панї зі служницею.

Кинув книжкою об землю, підняв її і вийшов до другої кімнати. За пів години стала на подвірї вигравати катеринка якусь скочно-сентиментальну арию. Служницї в каменїці підтоптували до такту ногами, а сторож підсвистував собі і також підтоптував.

А того не мїг Геню якось дарувати, отворив вікно і крикнув:

— Забирайте ся до сто чортів!

Та катеринкар зрозумїв мабуть інакше ті слова, бо уклонив ся галлянтно і став грати єще сентиментальнїйшої. А куховарки єще дужше підтоптували ногами, а сторож єще голоснїйше підсвистував собі.....

Учив ся в сальонї. А панї уже нічо і не казала, що він поперевертав фотелї і постягав застелки.

Над його головою була ся о стелю велика муха. Була ся о стелю — безжурно брєнїла:

«Матурра... матурра... матурра...»

— І вона не датть менї супокою! Та проклята муха, підле сотворїне! — і пігнав ся за нею. Та вона щєзла, а він, заспанний, усїв опять до кнїжки.

«а ратуши вибило пів до дванаїцятї і дванаїцята.»

«Матурра... матурра... матурра...»

Тепер гнав за нею аж на свї-

та край — та вона занюхала, відки вітер віє і втекла через вікно.

— Мене ніхто не розумїє! Усї їдять мов серце! Навїть і та панна, що їде улицею, їде тїльки тому, що би гризти мою душу! До того така обскурна... — і він вихилив ся через вікно і крикнув за нею:

— Шкапа! Мальована шкапа!

Панна подвоїла чогось свій хїд, а Геню, урадованнїй пїмстою, сїв опять до кнїжки.

По обїдї утихло.

Години бігли за годинами мов сполошенї конї, які ніхто не здержує; а коли вибила шеста, то розвізлосений Геню відсунув від себе кнїжки.

— Раю перескаждали менї десь усї, а тепер аби я заковав ся на смерть, то ніхто не приїде і не відїрве мене від кнїжки.

А від тепер не показував ся уже ніхто до кімнати, в каменїці запаював супокїй, а мїсто утихало.

(Дальше буде).

Інформаційна комісія

в товаристві «Академічна Громада» поручає здібних інструкторів і домових учителїв. Зголошення приймає ся під адресою: Інформаційна Комісія в товаристві «Академічна Громада» у Львові, Ринок ч. 10, I пов.

Дешевим і гарним дарунком

при всяких нагодах, яко гарна прикраса комнат і картини: Верещагіна, Шевченко в домовинї і Сластьона, Шевченкова могила. Можна дістати через адміністрацію «Руслана» з пересилкою за 1 кор. 60 сот.

„ТОВАРИШ“

ілюстрований календар на 1902. рік.

Цїна 1 кор. без пересилки поштової; з пересилкою о 10 сот. більше. Заовляти у Сєня Горука у Львові, площа Домбровского ч. 1.

Сталеві плуги 1-2-3- і 4скибові
Бороши до лук та моху складові і діагональні.
Валки Обручкові, гладкі і сталеві

Сїварки „AGRICOLA“
Косарки до трав, конюшини і збіжа, граблї до громаджева сїна і збіжа і перевертачі до сїна.

Патентовані Апарати Дїрра до овочїв, ярин і т. п.
 Праси до вин і овочїв, ярин і т. д.
Млинки на овочї і ягоди.
 Машини до толочення винограду.

Патентовані „Молотїльні“ оборотні і обручкові, ручні, кератові і парові; на керати від 1—6 коний.

Самодїльні патентовані сїкавки „Сифонїя“ до нищення мшїць на виноградї, рїваку та земної блошки.
Кїтлові печи до переносеня.
Парові машинки до пашї
 Найновїйшї **Млинки** до чїщення збіжа.

Сїчкарні системи Гексела. Млинки до шротованя, та до країня буракїв.

Ручні праси до сїна та соломи постійні і до переносеня як також всякі пнвші господарекї машини. виконують і доставляють пїсля найновїйшої системи

PH. MAUFARTH & Co.
 ц. і к. уприв. фабрика машин рїльв., відливарня зелїза і парова кузня.
 у Відни, II. J. Taborstrasse Nr. 71.

Заснована в 1872 р. 750 робїтницїв.
 Відзначена 400 золотими, сїрїбними і бронзовими медалями на всїх бїльших виставах.
 Вичерпуючі каталоги і численні пїсьма з признанєм — даром.
 Заступцї і відпродавцї позаданї. 6—0

Вїляжї
КУПОНИ
 вильосованї
 цїнні паперї

виплачує без потрученя провїзї або коштів
Контора вимїни
 ц. к. упр. гал. акц.
БАНКУ
 Гїпотечного.

Ц. к. концесїоноване
Бюро подорожї і експедицїї
Софїї Бєсядецької
О СЬВЕНЦІМ, ДВОРЕЦЬ
 продає
 окружні бїлети зелїзничї, корабельні картї I-щої і II-ої класцї, та межпокладовї картї для виселенцїв до Америки.
 Просїкти даром і оплатно.